

Интервју со засегнати страни 2

Име: Д-р Серкан Ајдин

Наслов: Асистент-професор по претприемништво и иновации

Институција: Универзитет во Истанбул, Економски факултет

Локација: Истанбул, Турција

Фокус: Дигитално оснажување на младите преку претприемачко учење

А. Што ве мотивираше да работите со млади на претприемништво?

Да бидам искрен, не бев секогаш академик. Паднав на две стартапи во раните 20-ти. Тогаш се чувствував срамежливо. Но тие неуспеси ме научија повеќе од било кој MBA. Подоцна сфатив дека многу млади луѓе се плашат да пробаат — не затоа што немаат идеи, туку затоа што немаат поддршка. Затоа влегов во академијата — не за да предавам од пиедестал, туку за да создадам безбеден простор каде експериментирањето е добредојдено и неуспехот е дел од процесот.

Б. Што мислите дека навистина значи претприемништвото за младите денес?

Не станува збор за еднорози и Силиконската долина. Претприемништвото денес е начин на размислување. Станува збор за решавање проблеми, преземање иницијатива и создавање вредност — без разлика дали сте Лансирање бизнис, водење на заеднички проект или развој на мобилна апликација. Таа учи отпорност, прилагодливост и креативно размислување — квалитети кои се клучни во денешниот нестабилен свет.

В. Која е најголемата пречка со која се соочуваат младите кога се обидуваат да станат претприемачи? Најголемата пречка е стравот — од неуспех, од проценка, и често, од тоа што не си "доволно експерт".

Вториот најголем проблем е недостатокот на пристап. Многу млади, особено од рурални области или семејства со ниски приходи, немаат мрежи, ментори или почетно финансирање. Затоа инклузивните, структурирани програми се неопходни.

Г. Која улога има технологијата — особено вештачката интелигенција — во современото претприемништво? Тоа е пресвртница. AI може да го поедностави истражувањето на клиентите, да го автоматизира маркетингот, па дури и да ви помогне виртуелно да тестирате бизнис идеи. Но клучот е *намерноста* — ти

Треба да знаеш како да поставиш вистински прашања и да ги толкуваш резултатите. Младите имаат потреба од дигитална писменост не само како потрошувачи на технологија, туку и како креатори и носители на одлуки.

Д. Како обучувате студенти кои немаат претприемачка позадина или модели за подражавање?

Почнуваме со вистински приказни. Донесувам гости кои не успеаја и повторно станаа. Правиме вежби базирани на емпатија и ги охрабруваме

микро-проектите. Им вела на учениците: "Започнете нешто мало. Печете колачиња. Понудете туторство. Организирајте бесплатен настан." Откако ќе сфатат дека претприемништвото е за *правење*, а не за чекање, нивната самодоверба се менува.

Е. Што ги прави проектите како *EmpowerInclusive* да се издвојуваат за вас? Практична е, повеќејазична и ја почитува разновидноста на младинските искуства.

Фактот што вклучува интервјуа со засегнати страни, вистински студии на случај и дигитални

Водичите го прават да се чувствува *живо*. Не е само теорија — тоа е менторство во движење. Тоа е она што им треба на младите денес — алатки и поврзаност.

Ж. Кои конкретни елементи треба да ги содржи идеалниот алатник за младинско претприемништво? Чекор по чекор патоказ за стартап, шаблони за бизнис платна, видео приказни од локални претприемачи (особено оние што почнале со малку), алатки на вештачка интелигенција за идеи, па дури и "дневник на неуспехи" — каде младите можат да документираат што не функционираше и што научиле. Плус, простор за повратни информации и менторство.

3. Која е личната приказна од вашите студенти што ве допре?

Минатата година, една од моите студентки—20-годишна девојка од Шанлиурфа—создаде онлајн пазар за традиционални рачно изработени шалови изработени од локални жени во неа село. Таа ја поврза културата, технологијата и социјалното влијание. Почна со Google Form и Instagram страница. Денес, таа доби финансирање и вработува пет жени. Ме научи дека претприемништвото не мора да биде впечатливо за да има значење.

Г. Како се справувате со младите кои чувствуваат дека претприемништвото "не е за нив"?

Ги потсетувам дека претприемништвото не е секогаш за тоа да бидеш извршен директор. Станува збор за гледање можности каде што другите ги гледаат проблемите. Дури и ако работиш во компанија, да бидеш претприемачки значи да водиш со иницијатива. Често велам: "Иднината припаѓа на проактивните."

10. Која порака би сакале да им пренесете на младите луѓе кои се чувствуваат заглавени или несигурни за својата иднина?

Не мора да бидеш извонреден за да започнеш. Само треба да почнеш. Светот се менува брзо — но тоа значи нови празнини, нови проблеми и нови можности. Погледни околу себе. Твојата идеја не мора да биде совршена. Едноставно мора да има *значење*. И штом го направите првиот чекор, ќе бидете изненадени како вратите почнуваат да се отвораат.

